

Ude af øje – ude af sind

Nyudklækkede havskildpadder (uægte karett) fanget i plastikaffald, der er skyllet op på stranden ved Manatee Lagoon Beach, Belize.

FOTO: (C) WWF-CANON / ANTHONY B. RATH

Jeg elsker at bo i troperne, men også her er der ting, der kan gøre mig arrig. Den værste er den evige kamp for at undgå at komme hjem med hundredvis af plastikposer, når jeg er ude og handle. Jeg har aldrig forstået hvordan et produkt, der er tusind år om at forgå, er blevet til noget, vi kun bruger én gang.

Men her ses overdrevent brug af poser som service, og personalet har klare regler for hvilke produkter, de må pakke ned sammen – og det uanset om de allerede er i plastikindpakke æsker, konservesdåser, eller glas med tætslutende låg. Bliver tingen for stor, så bindes der en plastikpose uden på. Det betyder, at varen er betalt.

Forleden lyttede jeg til en BBC-radioudsendelse, og det jeg hørte var skræmmende. Charles Moore fortalte, at de på vej hjem fra en kapsejlsads sejlede gennem et havområde i Stillehavet, hvor ikke mange skibe kommer, blandt andet fordi der hverken er fisk eller vind. I en uge sejlede de helt alene med hav til alle sider – og affald. Charles berettede, at så langt øjet rakte var der plastik, og senere bekræftede en havforsker, at området faktisk er på størrelse med Texas, og at det kaldes for the eastern garbage patch – det østlige affaldsfelt.

Det er et fjerntliggende havområde, hvor man finder seks kilo plastik, hver gang man finder et kilo dyreplankton.

Store mængder affald ender hver dag ubehandlet i havet, hvor en stor del spises af havdyr, der forveksler det med egentlig føde. Næsten alle døde havfugle, der undersøges har således plastik i maven, og WWF i England fortæller om dramatiske fund såsom en død vågehval med 800 kg plastikposer i maven, og en læderskildpadde med ikke mindre end 57 kg. Og fra havet skylles affaldet op på strande. Da WWF Australien lavede en undersøgelse af affald på en række strande fandt de, at 85 procent bestod af plastik.

BBC-udsendelsen bekræftede da også, at en gåtur på stranden, er en gåtur i plastik – også der, hvor man ikke umiddelbart kan se det. Prøver taget på strande over hele verden – også langt væk fra menneskelig aktivitet – viste sig alle at indeholde mikroskopiske plastikstykker. Det har desuden vist sig, at store mængder af andre giftstoffer, såsom DDT og PCB'er, binder sig til plastikstykkerne. Og når disse syntetiske og giftige stoffer indtages af havdyr, kan de være medvirkende til at svække sundhedstilstanden hos hele populationer. Og husk på, at

plastik ikke forgår, det nedbrydes kun fysisk. Så der er altså en evig akkumulering af giftstoffer i havmiljøet – nu blot i usynlig form.

Heldigvis indfører flere og flere lande forbud eller beskatning af plastikposer. Eksempelvis nedsatte Irland i 2001 sit forbrug på 1,2 milliarder plastikposer med omkring 90 procent ved blot at indføre en plastikafgift, og samtidig sparede man de 18. millioner liter olie, der skulle have været brugt til at producere de mange poser. Også ikke-vestlige lande såsom Bangladesh, Rwanda, Eritrea, Tanzania og Somalia har indført lignende tiltag, specielt mod de ultratynde plastikposer. De kaldes spøgefuldt for *African flower* fordi de føres med vinden og ender som farverige guirlander på træer og buske, og det er højst sandsynligt deres synlighed, der har ført til handling.

Men det hav af plastik, der flyder rundt i "det østlige affaldsfelt", eller som ligger mellem sandkornene på verdens strande, eller i maven på havets beboere, er ude af øje – og dermed ude af sind. Og med et globalt forbrug på omkring 1 million plastikposer i minuttet kan jeg godt se, at min private kamp nok ikke batter særlig meget. Vi bliver nok nødt til at blive enige om, at der må gøres noget!

WWF Verdensnaturfonden er en selvstændig dansk organisation i WWF-netværket, som arbejder verden over for at bevare natur og miljø – og for menneskers ret til et værdigt liv i et sundt miljø. Havet er med sin mangfoldige natur og enestående arter en vigtig prioritet i WWF Verdensnaturfondens arbejde. Læs mere om WWF's arbejde på: www.wwf.dk

LENE TOPP

Lene Topp er kulturgeograf og har siden 1999 arbejdet for WWF Verdensnaturfonden, specielt med projekter i Sydøstasien. Lene bliver gennem sit arbejde konfronteret med en bred vifte af marine miljøproblematikker. Siden 2002 har hun boet på Borneo sammen med sin mand Claus. De er begge aktive dykkere og undervandsfotografer.

FOTO: TOPP2

for a living planet®